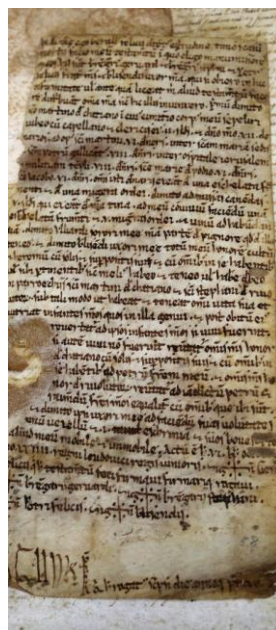

La història menuda

Els pergamins recuperats de Can Frigola de Cassà de la Selva posen en relleu la importància del passat més proper

Els experts locals, claus per al seu estudi

El pergami més antic a l'arxiu de Cassà data de l'any 1146

L'arxivera Dolors Grau i Joaquim Mundet ensenyen el pergami més antic recuperat de Can Frigola de Cassà de la Selva JOAN SABATER.

GEMMA BUSQUETS - CASSÀ DE LA SELVA

Són documents personals, testaments, capbreus, capítols matrimonials, que no només deixen per escrit, amb la corresponent i florida signatura notarial, qüestions relatives a deutes o cobraments, llegendes i hereus, sinó que també aporten una altra informació local important: parlen del territori. “Ajuden a construir la història, no només de Cassà de la Selva, sinó de tota la comarca”, assenyala l'arxivera de Cassà de la Selva, Dolors Grau, recalcant el valor del patrimoni documental que la compra de Can Frigola ha permès recuperar.

Són 216 pergamins a més d'una documentació ingent en paper que la família havia conservat i, en el moment de la venda de la casa a l'Ajuntament, va tenir clar que havia de destinar-se a un servei públic per oferir-ho a la consulta; en aquest cas, a l'arxiu municipal. Els documents llegats en pergami daten fins al segle XVIII i després la documentació en paper és de finals del segle XIX. Els pergamins han passat per un procés de restauració ja que, segons expliquen des de l'arxiu, “estaven cargolats com cigarretes i no es poden desplegar perquè en fer-ho es podria perdre la tinta i se n'han d'encarregar els especialistes”.

Dolors Grau destaca un bon estat de conservació en general, ja que han estat més de 900 anys enrotllats. Després d'aplanar-los, desinfectar-los i tractar-los, l'estudiós local Joaquim Mundet s'encarrega actualment de la seva catalogació. No és la primera vegada que Mundet fa un estudi d'arxius patrimonials. L'arxivera Dolors Grau posa en valor la feina de Mundet ja que no sempre es dona el cas que hi hagi "un veí que sàpiga llegir aquests documents, tingui facilitat de transcriure'ls i alhora sigui coneixedor del poble i de la realitat comarcal".

Jubilat com a empleat de banca, a Joaquim Mundet sempre li havia agradat la història local i va començar a treballar en una col·lecció de toponímia cassanenca, ara amb l'ajut de Xevi Niell, treballador també de l'arxiu. Mundet ha transcrit, de moment, divuit dels 216 pergamins de Can Frigola. La majoria són en llatí tot i que hi apareixen mots en català. El seu estudi ha permès datar el document més antic de l'arxiu municipal de Cassà a l'any 1146.

Toponímia local

Què aporten al territori aquests documents que fan referència a transaccions comercials? "En aquella època ja parlen d'un camí que va de Vilabella a Girona, un camí antic, i donen detalls del territori, es poden reconstruir aquestes traces del camí", assenyala Mundet. L'historiador ho exemplifica també de la següent manera: un document que faci referència a un fill que es casa amb la pubilla d'un altre mas i li donen una vessana de terra, quan parlen dels límits no només expliquen si dona a ponent o a tramuntana sinó si limita amb un rec, amb un torrent o amb un camí i "t'assabentes de com s'anomenava aquell rec, o riera"; "és una informació molt important per al territori que queda reflectida en aquesta documentació". "Els catalans ho hem de deixar per escrit i ben lligat, però a més aquests documents ens parlen també de l'evolució del territori, dels límits, i els paisatges, de peces de bosc que hi havia o de conreus que ara no existeixen", rebla l'arxivera Dolors Grau. Recorda com en la documentació del mas Oller, estudiada fa uns anys, van descobrir-hi un *carrer del Call* a Cassà de la Selva, o que en la Col·lecció Maymí hi ha tot un inventari de com era una casa fa 200 anys. Són documents patrimonials però que, amb la lectura a la menuda, s'hi descobreixen referències als conreus, al que menjaven els animals o rituals com ara donar pa als enterraments, i receptari d'herbes remeieres.

Què explica Can Frigola? Mundet recorda que està ubicat en un carrer on hi passava l'antic camí ral de Girona a Sant Feliu de Guíxols. El 1555 s'edifica la torre Salvana, al costat, i es té constància que hi havia uns mercaders anomenats Salvà vinculats a aquest carrer i és per això que es pensa que l'edifici va ser taverna per donar serveis als viatgers del camí ral. Després dels Salvà, l'edifici va ser propietat dels Vall-llobera i després de l'Ajuntament; el 1841 és quan passa a mans dels Frigola.

Es parla d'un camí antic que va de Vila- bella a Girona, i donen detalls que permeten reconstruir-lo. **Joaquim Mundet. ESTUDIÓS LOCAL**

Són documents que ajuden a construir la història, no només de Cassà de la Selva, sinó de tota la comarca. **Dolors Grau. ARXIVERA DE CASSÀ DE LA SELVA**

Can Frigola, un complex d'alt valor patrimonial

L'Ajuntament va comprar l'edifici l'estiu passat. QUIM PUIG

G. BUSQUETS

Els senyors de Salvà van construir el conjunt que formen Can Frigola i la torre Salvana al segle XVI. Mossèn Salvà la va vendre el gener de 1637 a Montserrat Vall-llobera Ros, però la finca és coneguda com Can Frigola. Posteriorment, passaria a mans municipals i l'Ajuntament el destinaria a diferents usos, com ara a hostal. Al llarg de la història, Can Frigola ha estat des d'un hostal a una botiga de pa, de vi o de carn. L'any 1841 l'edifici va ser venut en una subhasta pública a Josep Frigola; només la torre continuaria de propietat municipal i fent la funció de presó.

Més de cent setanta anys després, el consistori cassanenc va formalitzar, l'estiu passat, la compra del que es considera el complex arquitectònic civil més important de la vila. A la façana hi destaca una gran porta d'entrada dovellada, els arcs conopials d'estil gòtic i la torre de planta quadrada coberta a quatre vessants i amb quatre pisos connectats per una escala de cargol. Situada al carrer d'Avall, des del 1949 és catalogada com a bé cultural d'interès nacional.

Amb la transacció, formalitzada el 27 de juliol del 2018 per un import de 378.750 euros, la família va donar també la documentació patrimonial, la qual ara s'està estudiant. Can Frigola s'afegeix als edificis d'alt valor patrimonial propietat del consistori, com la Sala Galà, Can Trinxeria o Can Nadal.

Publicat a: El Punt, 1 de maig de 2019

Font del document: <http://www.elpuntavui.cat/societat/article/5-societat/1596498-la-historia-menuda.html>